pasaulinio karo vokiečių karių perlaidojimo ar palaidojimo standartus į šių kapinių 9 bloko centrinę dalį.

Aukštieji Šančiai WWII German Cemetery

The 2022 exhumation – excavation (2 trenches totalling 195.3 m^2) conducted by the KVGT at Aukštieji Šančiai Military Cemetery in Kaunas at the initiative of the VDK revealed 43 pits, 38 of which were graves and 5 contained grey soil without any valuable finds. The 39 discovered remains had a biological age of 25–45. Osteological material characteristic of perimortal trauma and pathoses was recorded. The finds discovered beside them confirm that the individuals were WWII Wehrmacht soldiers. The exhumed remains will be reburied in the central part of Block 9 in this cemetery.

Petras Dobeikis, Evelina Grabovska, Ingrida Čičiurkaitė

Ispanijos karių iš „Mėlynosios divizijos“ paieškos Vilniaus Vingio kapinių komplekse

2022 m. gegužę–birželį KVGT vykdė detaliuosius tyrimus Vilniaus Vingio kapinių komplekso teritorijoje (UK 33766). Tyrimus užsakė VDK. Tyrimų tikslas buvo lokalizuoti Vingio kapinėse 1942 m. palaidotų Ispanijos karių iš „Mėlynosios divizijos“, kariavusios Vokietijos sąjungininkų pusėje, kapus ir pagal žetonus identifikuoti palaidotus asmenis, neiškeliant palaikų, o atliekant antropologinę analizę vietoje, ir ateityje kapavietę pažymėti mirusiųjų pavardėmis.

Vilniaus Vingio kapinių komplekso teritorijoje archeologiniai tyrimai anksčiau vykdyti

1 pav. Perkasos 1 išplėtimas 3 iš R. P. Dobeikio nuotr.
Fig. 1. Expansion 3 of Trench 1, as seen from the E.

du kartus. Atliekant kapinių teritorijos tvarkybą 1998 m. atlikti žvalgomieji tyrimai, ištirtos 23 perkasos ir 3 šurfai, bendras plotas – 304,75 m^2. Arčiausiai 2022 m. tyrimų vietos, apie 17 m į Š, tirtoje perkasoje 18, fiksuotos 9 kapų duobės. Aptikta sulaužytų betoninių paminklinių kryželių liekanų, ant vieno nurodyta mirties data „20 8. 1918“ (*LIIR*, f. 1, b. 3103.). 1999 m. demontuojant buvusius atrakcionus vykdyti žvalgymai (V. Kliaugaitė). Šalia minėtos perkasos žvalgytas apie 100 m^2 dydžio plotas, bet gilintasi vos iki 40 cm gylio, todėl kapų nefiksuota (*LIIR*, f. 1, b. 3408).

2022 m. tyrimų metu iki įžemio ištirta viena 36,5 m^2 ploto perkasa (1 pav.). Pirminė 5x2 m dydžio perkasa išplėsta 3 kartus. Tyrimų metu aptikta 13 duobių, išdėstytų dviem eilėmis (Š–P kryptimi), ir atidengti 4 palaikai (kapai 1, 3, 4, 7). Vieni iš jų (kapas 7) labai fragmentiški, dar vienas kapas (duobė 6, kapas 2) buvo sunaikintas XX a. II pusėje įrengiant atrakcionus. Palaikai nebuvo iškeliami, jų antropologinė analizė atlikta *in situ*, o po tyrimų kapai užkasti. Likusios duobės atidengtos iki karstų kontūrų. Kitų archeologiškai vertingų radinių ar struktūrų neaptikta. Įžemis –

gelsvas smėlis – pasiektas 20–80 cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Aptikti palaikai laidoti 0,45–1,7 m gylyje mediniuose karstuose (tik kapas 1 be karsto), maždaug 1,7–2 m ilgio ir 30–90 cm pločio. Mirusieji buvo palaidoti aukštielninki, galva į R (apie 80°–110°). Mirusiųjų biologinis amžius yra 30–40 m. (pagal kaukolės siūlių ir ilgųjų kaulų epifizių sukaulėjimą, dubenkaulio ausinio paviršiaus ir gaktikaulio pokyčius), visi vyriškosios lyties. Traumų ir patologijų nefiksuota, tik postmortaliniai lūžiai (2 pav.). Šalia vieno individo aptiktos įkapės ir neįskaitomas kario identifikacinis žetonas.

Ieškoti ispanų karių palaidojimai nebuvo aptikti. Aptiktų palaikų individų pilietybės nustatyti nepavyko. Pagal aprangos detales ir medicininius pleistrus bei drenažus sprendžiama, kad atidengti Antrojo pasaulinio karo karių palaidojimai.

2 pav. Kapas 1 duobėje 2 perkasoje 1 iš V. P. Dobeikio nuotr.

Fig. 2. Burial 1 in Pit 2 in Trench 1, as seen from the W.

The search for Blue Division Spanish Soldiers in Vilnius' Vingis Park Cemetery Complex

During the 2022 KVGT search for the remains of Spanish soldiers from the Blue Division buried in 1942 in Vilnius' Vingis Park Military Cemetery, the 36.5 m^2 trench (Fig. 1) excavated down to sterile soil exposed 13 pits, 4 remains, and a burial destroyed in the second half of the 20th century (Fig. 2). The individuals, all males, had a biological age of 30–40. Only post-mortem fractures without any traumas or pathoses were recorded. An analysis of the remains was made *in situ*, after which the remains were reburied. Based on the grave goods, it was determined that these were WWII burials, but none were Spanish soldiers.

Vincentas Gubinas

Melno sienos kapčiaus tyrimai Luišių kaimo ribose 2021 m.

2021 m. vykdyti Klaipėdos krašto sienos archeologiniai tyrimai, kurių tikslas buvo ištirti vieną išlikusį kapčių. Melno taikos sutartyje (1422 m.) buvo nustatyta siena tarp Vokiečių ordino ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bei Lenkijos karalystės. Šioje vietoje tarpvalstybinė siena išliko iki pat Antrojo pasaulinio karo. Keitėsi abipus sienos esančių valstybių pavadinimai, bet pati sienos vieta iš esmės nepakito, nors jos atskiros atkarpos buvo koreguojamos iki pat XIX a. pabaigos.

Tyrimams pasirinktas numeruotas sienos kaupas 312, esantis Luišių kaimo miške (Klai-